

ErfgoedWeekend Oirschot

Rondleiding

Goed behouden
en religieus Erfgoed

1. Het oude Raadhuis

Opdracht 8 mei 1513 aan bouwcommissie:

“nijew Raithuys schoen ende verheven van steenen ende hout onder met ronde fouten (gewelven) omme vleesche, eijer, boter hoender ende andere waren dair innere vercopen, met ene cleyneren woenhuys dairaen te doen maeken” Het Raadhuis is sinds de bouw al vele malen verbouwd en opgeknapt. Het bleek in 2026 wederom dringend noodzakelijk om met name de buitenzijde goed onder handen te nemen. Ook het oude wapen van Oirschot (tot 1997) boven de ingang is schitterend gerestaureerd.

2. Muur Dekanijstraat

De muur op de hoek van de van Baerlandstraat en de Dekanijstraat was er slecht aan toe. Deze muur bestaat uit verschillende delen door onderbrekingen. Hier was ook sprake van ernstige scheefstand en op verschillende plaatsen zaten stenen los. De muur is in 2026 gerestaureerd. Niet met cement maar met speciale kalkmortel.

3. Westgevel Boterkerkje

In het eerste kwart van de 12e eeuw is het huidige Boterkerkje gebouwd. Het was gewijd aan Maria en heette daarom Onze-Lieve-Vrouwekerk of Mariakerk. De Mariaverering is in 431 begonnen na het Concilie van Efeze. Het was een belangrijke kerk voor de hele regio, die vaak werd verbouwd om meer gelovigen toe te kunnen laten. In 2024 is de westelijke muur met de spaarvelden en de Friezen gerestaureerd met het doel te preservareren, d.w.z. dat de muur in de staat blijft zoals die nu is.

4. Orgel Boterkerkje

In het Boterkerkje in Oirschot bevindt zich sinds 1804 een door Ludovicus de Backer gebouwd huisorgel. Dit orgel is in 2024 voor het laatst gerestaureerd. Bij de restauratie is het orgel zowel technisch als qua klank weer teruggebracht in de oorspronkelijke staat. Een tweetal instrumenten van zijn hand is bewaard gebleven: dit orgel met negen registers en in het museum het Vleeshuis te Antwerpen een instrument van vijf registers.

5. Muur Rijkesluisstraat

Prachtige muur van de boerderij van Overbeek aan de Rijkesluisstraat 20 tot 24. Het erf van deze boerderij was vroeger deels ommuurd met een fraaie muur. De muur heeft tegen het

pand no. 24 nog een hardstenen afdekplaat. Tot voor kort werd de muur door steunconstructies overeind gehouden. In 2026 is deze muur gerestaureerd. Let ook op de mooie ronding in de muur.

6. Sint Joris kapel

In de 14e eeuw is het Sint Jorisgasthuis gesticht, met daarbij een kapel en een beyerd, een onderkomen voor pelgrims. In 1848 komt het Sint Jorisgasthuis te vallen onder het plaatselijk armbestuur en werd de zorg voor de ouderen uitbesteed aan de zusters Franciscanessen. De kapel wordt gerestaureerd, maar wordt later toch gesloopt. In de westkant bevindt zich een gebrandschilderd dubbelraam, waarop de heiligen Elisabeth van Thüringen (links) en Vincentius à Paulo afgebeeld zijn. De bijzondere Kruiswegstaties bestaan uit gebrandschilderd glas dat in hars of cement gedrukt is. Het altaar rust op een in hout gesneden voorstelling van Het Laatste Avondmaal.

7. Muur schuurkerk Gasthuisstraat

De muur in de Gasthuisstraat begon vroeger voorbij het huis Gasthuisstraat no. 58 en vormde daar de tuinafscheiding van het statige witte huis van dokter Burgering aan de Nieuwstraat no 39. De muur is in 2020 gerestaureerd. Het stuk, dat het meest tegen de Nieuwstraat ligt was onderdeel van de schuurkerk van de katholieken die er stond van 1672 tot 1799. Het katholieke geloof mocht in die tijd niet in openheid worden beleden, alleen in schuren zonder pannenaftdekking.

8. Karmelitessenklooster St Joseph (Bleijendaal)

In 1595 werd Silvester Lintermans geboren die de eerste eigenaar van het Huis Bleijendaal zou worden. In Antwerpen kwam hij in contact met de karmelietessen en met de daar verblijvende Maria van Valkenisse, de Heilige Non. Onder beschermheerschap van Frederik Hendrik werd in 1644 een karmelietessenklooster in Oirschot gesticht in huis Bleijendaal en hierin kwam Maria te wonen samen met enkele andere zusters. In 1658 stierf Maria van Valkenisse en, na een bewogen periode waarin haar lijk een hoofdrol speelde, moesten de zusters in 1663 het pand verlaten. Daarop werd het gekocht door de bekende chirurgijn Arnold Fey en het pand herkreeg de functie van woonhuis. In 1931 kwamen er toch weer karmelietessen in het gebouw wonen en werd de Carmel Sint-Josef gesticht. Sinds 1991 is het gedeeltelijk een verpleeghuis voor bejaarde karmelietessen, het Klooster Bejaarden Oord geheten.

9. Klooster Nazareth van de Zusters Franciscanessen

De zusters Franciscanessen behoren tot een religieuze orde die teruggaat op Sint-Franciscus van Assisi. Hun kernwaarden zijn eenvoud, armoede en dienstbaarheid. In de negentiende eeuw kwam deze orde naar Nederland, waar ze actief werden in onderwijs en zorg. De congregatie die zich in Oirschot vestigde, had als doel om meisjes onderwijs te bieden en zorg te verlenen aan de lokale bevolking. De zusters waren actief in het dagelijks leven van de gemeenschap, met een focus op geestelijke en materiële steun. Het klooster Nazareth is een mooi voorbeeld van neogotische architectuur: spitse bogen, gedetailleerde gevels en een sfeer van sacraliteit. De gevels zijn versierd met stenen details die verwijzen naar religieuze symbolen.

10. De Sint-Petrusbasiliek

De Sint-Petrusbasiliek is een van de grotere nog bestaande gotische dorpskerken in Noord-Brabant. Ze is opgetrokken in baksteen met tufstenen speklagen die de kerk een markant uiterlijk geven. Deze tufstenen zijn tijdens de restauratie van 1887 deels vervangen door natuurstenen met ingehakte voegen ter grootte van de oorspronkelijke stenen. De kerk is een voorbeeld van Kempense gotiek. Het is een driebeukige kruiskerk met kooromgang en straalkapellen. De kerk is gebouwd in 1268 en afgebrand in 1462. De nieuwe kerk kwam pas in 1515 gereed. De hoge spits op de kerk werd in 1627 vernield door een blikseminslag, en sindsdien is de toren stomp. Van 1648-1799 was de kerk Protestants. In 1887 werd de kerk gerestaureerd. In 1904 stortte de toren gedeeltelijk in. Op 2 oktober 1944 werd de kerk door de geallieerden beschoten. Hierdoor stortten dak en toren in en ging een groot deel van het interieur verloren. Het herstel duurde van 1945-1952. In 1962 werd de noodkap op de toren hersteld in de situatie van na 1627, en in 1966 werd de kerk geklasseerd als rijksmonument.

11. Orgel Sint-Petrusbasiliek

De restauratie van het monumentale Smits-orgel in de Sint-Petrusbasiliek werd afgerond in juni 2025. Het orgel is de grootste creatie van Franciscus Cornelis Smits uit Reek en geldt als een van de belangrijkste Brabantse orgels. De werkzaamheden duurden ongeveer negen maanden. Het orgel is gebouwd in 1847 en overgeplaatst van Den Bosch naar Oirschot in 1978. Het is afkomstig uit de St Petrus Banden kerk in Den Bosch, die inmiddels is afgebroken.